

سلسله گزارش‌های فین‌تک ایران ۱۴۰۴

صنعت سکوی تأمین مالی جمعی

حامیان و همراهان سلسله گزارش‌های فین‌تک ایران ۱۴۰۴

دانش digipay میلی

قدردانی از شورای راهبری و حامیان و همراهان گزارش

از اعضای شورای راهبری و مشارکت‌کنندگان این گزارش سپاسگزاریم که با به‌اشتراک‌گذاری تجربه، دانش و زمان خود، نقش مؤثری در پیشبرد این تحقیق ایفا کردند. همچنین از حامیان و همراهان سلسله گزارش‌ها سپاسگزاریم که با حمایت خود امکان انجام این تحقیق را فراهم کردند.

شورای راهبری و مشارکت‌کنندگان در تحقیق صنعت سکوی تأمین مالی جمعی

● امیرحسین محمدی

● مرتضی باقری

● سید سیاوش میرحسینی

● نوید نیک‌پی

● محمد مهدی سالاری

● سجاد وکیلی

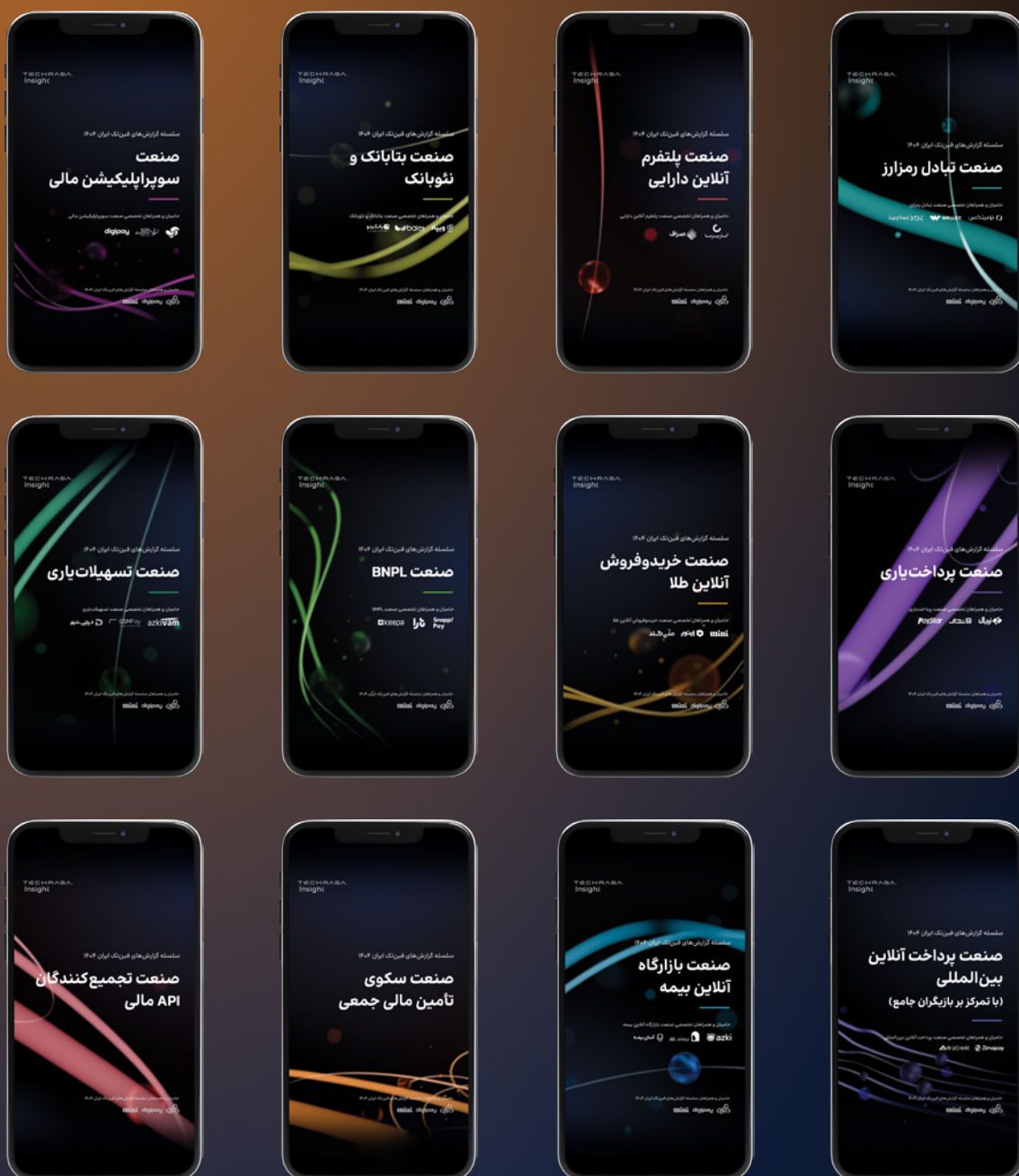
● افشین سامانی

حامیان و همراهان سلسله گزارش‌های فین‌تک ایران ۱۴۰۴

مشاهده و دانلود سلسله گزارش‌های فین‌تک ایران ۱۴۰۴

مشاهده و دانلود سلسله گزارش‌های فین‌تک ایران ۱۴۰۴
TechRasalnsight.com

متدلوژی تهیه سلسله گزارش‌های فین تک ایران ۱۴۰۴

گام‌های اجرایی	اقدامات کلیدی و ابزارهای تحلیل	خروجی‌ها و کاربردها
چارچوب دامنه و	- پوشش ۱۲ صنعت کلیدی فین تک ایران - تمرکز بر ارائه‌دهندگان خدمات و فناوری‌های مالی - بازه داده ۱۴۰۳-۱۴۰۴ با افق تحلیل و سناریو ۱۴۰۸ - تدوین چارچوب اولیه هر گزارش (سوالات، شاخص‌ها، سرفصل‌ها)	این گام با مرزبندی صنایع، طبقه‌بندی بازیگران و تعریف شاخص‌ها و سرفصل‌ها، نقشه راه مشترک ۱۲ گزارش را تدوین می‌کند.
جمع‌آوری داده‌ها	- داده‌های ثانویه: رصد رسانه‌ای، آمار رسمی، گزارش‌های کسب و کارها و نهادهای حاکمیتی - داده‌های اولیه: مصاحبه‌های عمیق نیمه‌ساختاریافته با ۱۱۶ عضو شورای راهبری (مدیران عامل و ارشد، فعالان صنعت و تنظیم‌گران) - بنچمارک بین‌المللی: ادبیات صنعت، گزارش‌ها و الگوهای مدل‌های کسب و کار	ترکیب داده‌های ثانویه و مصاحبه‌های عمیق مدیریتی، ورودی تحلیل را تکمیل می‌کند و خلأهای کلیدی صنعت را برای مراحل بعد پوشش می‌دهد.
تحلیل، کمی‌سازی و سناریوسازی	- تحلیل تم‌محور (Thematic): استخراج پیشران‌ها، موانع، شاخص‌های کلیدی و ساختار رقابتی - کمی‌سازی و برآورد شاخص‌ها: امتیازدهی خبرگان (Modified Delphi) و تخمین‌های کمی با رویکردهای بالاب‌پایین و پایین‌به‌بالا - چارچوب‌ها و آینده‌پژوهی: پورتر، چرخه عمر صنعت، PESTEL، جایگاه رقابتی (کاتلر-کلر)، تدوین ۴ سناریو با ماتریس اثرگذاری-عدم قطعیت	این گام با استخراج عوامل کلیدی، کمی‌سازی نظر خبرگان و تدوین سناریوها، داده‌های خام را به شاخص‌های کمی‌شده و تصویری منسجم از وضعیت فعلی و آینده صنعت تبدیل می‌کند.
اعتبارسنجی و محدودیت‌ها	- اعتبارسنجی متقاطع (Cross-validation): مقایسه نظر خبرگان و تطبیق با داده‌های ثانویه - رفع ناسازگاری‌ها: پرسش تکمیلی و تعدیل یا حذف گزاره‌های کم‌اعتبار - معیار پذیرش یافته‌ها: اجماع و وجود شواهد کافی، پرهیز از تعمیم دیدگاه‌های فردی، استقلال تحلیل نسبت به منافع تجاری	با بازبینی خروجی‌ها در شورای راهبری، گزاره‌ها بر اساس اجماع اکثریت تثبیت می‌شود و گزاره‌های کم‌پشتوانه تعدیل یا حذف می‌گردد و سطح عدم قطعیت یافته‌ها شفاف‌سازی می‌شود.

۴۲ سکوی تأمین مالی جمعی در ایران - ۱۴۰۳

دارای مجوز فراپورس با بازپرداخت اصل سرمایه و سود مشارکت پیش‌بینی شده به سرمایه‌گذار

مبتنی بر بدهی

دوتگی

ایساتیس کراد

نوین کراد

آی‌بی‌کراد

هم‌آفرین

زیما

پولسار

اسمارت
فاندینگ

حلال فاند

کارن کراد

مسکن پلاس

آیفاند

اینوستوران

کاریزما کراد

ایفا

مبتنی بر قرض

قرض‌دهی بدون دریافت سود به کسب‌وکارهای خرد

مهربانه

مبتنی بر خیریه

جذب منابع مالی بلاعوض برای اهداف خیریه و انسان‌دوستانه

بازیگران در این لنداسکیپ براساس مبلغ سرمایه جذب‌شده به ترتیب نزولی جای‌گذاری شده‌اند.

سکوی تأمین مالی جمعی؛ بستر آنلاین جذب سرمایه برای پروژه‌ها و کسب‌وکارها

منظور از سکوی تأمین مالی جمعی چیست؟

(Crowdfunding)

پلتفرم‌هایی آنلاین برای جذب سرمایه از سرمایه‌گذاران حقیقی
و حقوقی هستند که در حمایت از پروژه‌ها، فعالیت‌های خیریه
و کسب‌وکارهای کوچک و بزرگ کاربرد دارند.

نقش سکوهای تأمین مالی جمعی ایرانی در تأمین سرمایه در گردش

بیشتر سکوهای تأمین مالی جمعی در ایران مبتنی بر بدهی هستند. سرمایه‌گذار در برابر دریافت سود مشارکت پیش‌بینی‌شده، منابع مالی را در اختیار کسب‌وکار نیازمند به سرمایه در گردش قرار می‌دهد.

تولد سکوهای تأمین مالی جمعی با مجوز فرا بورس از اواخر دهه ۹۰

محرك‌ها و زمینه‌های کلیدی شکل‌گیری صنعت سکوی تأمین مالی جمعی در ایران

۱ چالش‌های تأمین سرمایه در گردش

نیاز روزافزون کسب‌وکارهای کوچک و متوسط به سرمایه در گردش و نبود راهکارهای تأمین مالی، باعث جلب توجه سرمایه‌پذیران به سمت تأمین مالی جمعی شد.

۲ کاهش ارزش ریال و تورم بالا

کاهش ارزش ریال و تورم بالا، سرمایه‌گذاران خردی که به دنبال حفظ ارزش دارایی و بازدهی بیشتر از سود بانکی بودند را به سمت تأمین مالی جمعی هدایت کرد.

شروع به کار سکوهای تأمین مالی جمعی

رشد اقبال عمومی به سرمایه‌گذاری و جذابیت تأمین مالی از سرمایه‌های خرد، از اواخر دهه ۱۳۹۰ موجب شکل‌گیری سکوهای تأمین مالی جمعی و اعطای مجوز فراپورس شد.

انواع روش‌های تأمین مالی جمعی در جهان و ایران

نمونه ایرانی	نمونه خارجی	تمرکز فعالیت	روش تأمین مالی جمعی
	 Kickstarter Indiegogo	دریافت پاداش غیرنقدی سرمایه‌گذار از عرضه محصول یا خدمت سرمایه‌پذیر	مبتنی بر پاداش
 هم‌آفرین آی‌بی‌کراد	 LendingClub Prosper	سرمایه‌گذاری در ازای بازپرداخت اصل سرمایه و سود پیش‌بینی‌شده توسط سرمایه‌پذیر	مبتنی بر بدهی
	 Wefunder Crowdcube	تملک بخشی از سهام پروژه توسط سرمایه‌گذار و مشارکت در منافع آتی به‌عنوان شریک سرمایه‌پذیر	مبتنی بر سهام
 مهربانه	 GoFundMe DonorsChoose	کمک مالی بلاعوض و داوطلبانه برای تحقق اهداف خیریه و انسان‌دوستانه	مبتنی بر خیریه
	 CrowdJustice	سرمایه‌گذاری در پرونده‌های قضایی با هدف کسب سود از نتیجه نهایی دعوی	دعاوی حقوقی

مرتضی باقری
مدیرعامل سابق آی‌بی‌کراد

چالش‌های توسعه مدل‌های پاداشی و سهامی در ایران

شرایط سخت اقتصادی، افق کوتاه‌مدت سرمایه‌گذاری و عدم قطعیت بالا در ایران مانع شکل‌گیری مدل‌های تأمین مالی جمعی مبتنی بر پاداش و سهام شده است.

سکوهای مطرح تأمین مالی جمع‌ی در جهان

نام	روش تأمین مالی جمع‌ی	کشور مبدأ	سال تأسیس	تعداد کل کاربران*	کل سرمایه جذب شده*
LendingClub 	مبتنی بر بدهی	آمریکا	۲۰۰۶	۴/۹+ میلیون	۱۰۰+ میلیارد دلار
Kickstarter 	مبتنی بر پاداش	آمریکا	۲۰۰۹	۲۳+ میلیون	۸/۴+ میلیارد دلار
Republic 	مبتنی بر بدهی و سهام	آمریکا	۲۰۱۶	۲/۵+ میلیون	۲/۸ میلیارد یورو
OurCrowd 	مبتنی بر سهام	رژیم صهیونیستی	۲۰۱۳	۲۴۰+ هزار	۲/۳+ میلیارد دلار
Indiegogo 	مبتنی بر پاداش و خیریه	آمریکا	۲۰۰۸	۱۴+ میلیون	۲+ میلیارد دلار
Manafa 	مبتنی بر بدهی و سهام	عربستان	۲۰۱۸	۱۰۰+ هزار	۱/۵ میلیارد یورو
Crowdcube 	مبتنی بر سهام	بریتانیا	۲۰۱۱	۱/۷+ میلیون	۱/۴+ میلیارد یورو
Makuaque 	مبتنی بر پاداش	ژاپن	۲۰۱۳	۲/۹ میلیون	۱+ میلیارد دلار
Beehive 	مبتنی بر بدهی	امارات	۲۰۱۴	۳۵+ هزار	۸۰۰+ میلیون دلار
Ketto 	مبتنی بر خیریه	هند	۲۰۱۲	۷/۲ میلیون	۲۳۰+ میلیون دلار
Pozible 	مبتنی بر پاداش	استرالیا	۲۰۱۰	۴۰۰+ هزار	۱۰۰+ میلیون دلار
Fongogo 	مبتنی بر پاداش و سهام	ترکیه	۲۰۱۳	۲۵+ هزار	۱+ میلیون دلار

* آمار تعداد کل کاربران و کل مبلغ سرمایه جذب شده مربوط به اواخر سال ۱۴۰۳ است.

۱۲,۸ هزار میلیارد تومان تأمین مالی مبتنی بر بدهی - ۱۴۰۳

۳۵ سکو

تعداد بازیگران فعال
(دارای حداقل یک طرح)

۴۰ سکو

تعداد بازیگران دارای
مجوز فرابورس

۷۷۶

تعداد طرح‌های ثبت‌شده

۱۲,۸

هزار میلیارد تومان
حجم سرمایه جذب‌شده

%۱۴۳

نرخ رشد تعداد طرح‌های
ثبت‌شده (۱۴۰۲ به ۱۴۰۳)

%۲۵۴

نرخ رشد حجم سرمایه
جذب‌شده (۱۴۰۲ به ۱۴۰۳)

شاخص‌های کلیدی فوق شامل طرح‌هایی می‌شود که در سال ۱۴۰۳ شروع به جمع‌آوری وجوه کرده‌اند.

۱۶,۵ میلیارد تومان متوسط سرمایه جذب شده برای هر طرح - ۱۴۰۳

۱۱۷ نفر

میانگین تعداد
سرمایه‌گذاران هر طرح

۵۳۴

تعداد سرمایه‌پذیران یکتا

۵,۵

هزار میلیارد تومان

کل سود پرداختی به
سرمایه‌گذاران*

۱۶,۵

میلیارد تومان

میانگین مبلغ سرمایه
جذب شده هر طرح

%۴۳,۱۴

میانگین سود پیش‌بینی شده

%۳۲ تا %۵۲

بازه سود پیش‌بینی شده

* سود پیش‌بینی شده پرداختی به سرمایه‌گذاران طرح‌هایی که در سال ۱۴۰۳ شروع به جمع‌آوری وجوه کرده‌اند.

متوسط ۴۹٪ تا ۵۹٪ نرخ مؤثر تأمین مالی با زمان انتظار ۳۰ روزه - ۱۴۰۳

۴٪

نرخ کارمزد سکوی
تأمین مالی جمعی

۴۹٪ تا ۵۹٪

متوسط نرخ مؤثر هزینه
تأمین مالی سرمایه‌پذیر

۲ هفته تا ۲ ماه

بازه زمانی انتظار
تأمین مالی*

۱ ماه

متوسط زمان انتظار
تأمین مالی*

تأمین مالی جمعی؛ سریع‌تر و اقتصادی‌تر از تسهیلات بانکی و بازار آزاد

مزیت اصلی تأمین مالی جمعی نسبت به تسهیلات بانکی، دسترسی سریع و آسان به منابع مالی است. همچنین، نرخ تأمین مالی پایین‌تر نسبت به بازار آزاد موجب کاهش هزینه‌های مالی سرمایه‌پذیر می‌شود.

* شامل زمان آماده‌سازی مدارک سرمایه‌پذیر، بررسی توسط سکو، بررسی توسط کارگروه فراپورس و جمع‌آوری وجوه

افزایش نرخ مؤثر تأمین مالی به واسطه لزوم صدور تضامین بانکی

۲۰ میلیون تومان

سقف کارمزد سازمان
فرابورس برای هر طرح

۲٪

میانگین کارمزد تهیه
ضمانتنامه

سیاست بانک‌ها در پذیرش تضامین برای صدور ضمانتنامه

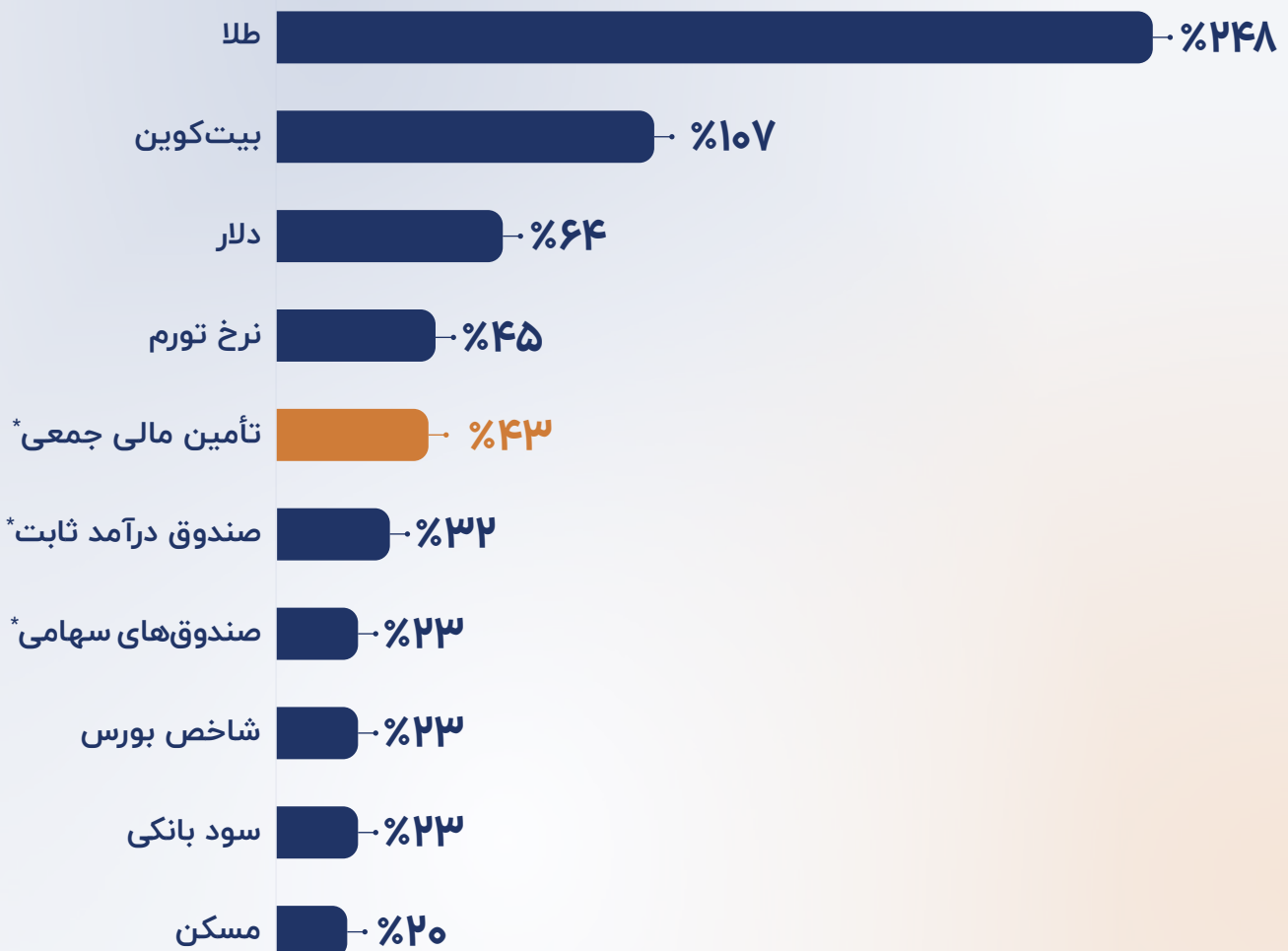
برای صدور ضمانتنامه بانکی، معمولاً ۱۰٪ مبلغ ضمانتنامه بدون پرداخت سود در بانک بلوکه می‌شود. گاهی با توجه به سطح اعتماد بانک به سرمایه‌گذار، به جای وجه نقد، اسناد ملکی یا سایر تضامین معتبر پذیرفته می‌شود.

ساختار هزینه تأمین مالی: نرخ مؤثر ۴۹٪ تا ۵۹٪ و اجزای پنهان

هزینه تأمین مالی جمعی شامل ۴٪ کارمزد سکو، ۶٪ تا ۸٪ هزینه تهیه ضمانتنامه و ۳۲٪ تا ۵۲٪ سود پرداختی به سرمایه‌گذاران می‌شود. هرچند کارمزد صدور ضمانتنامه (حدود ۲٪) قابل مذاکره است، بخش عمده هزینه ضمانتنامه به صورت پنهان و ناشی از سپرده‌گذاری برای دریافت ضمانتنامه است.

تأمین مالی جمعی با ۴۳٪ بازدهی بالاتر از شاخص بورس، سود بانکی و مسکن

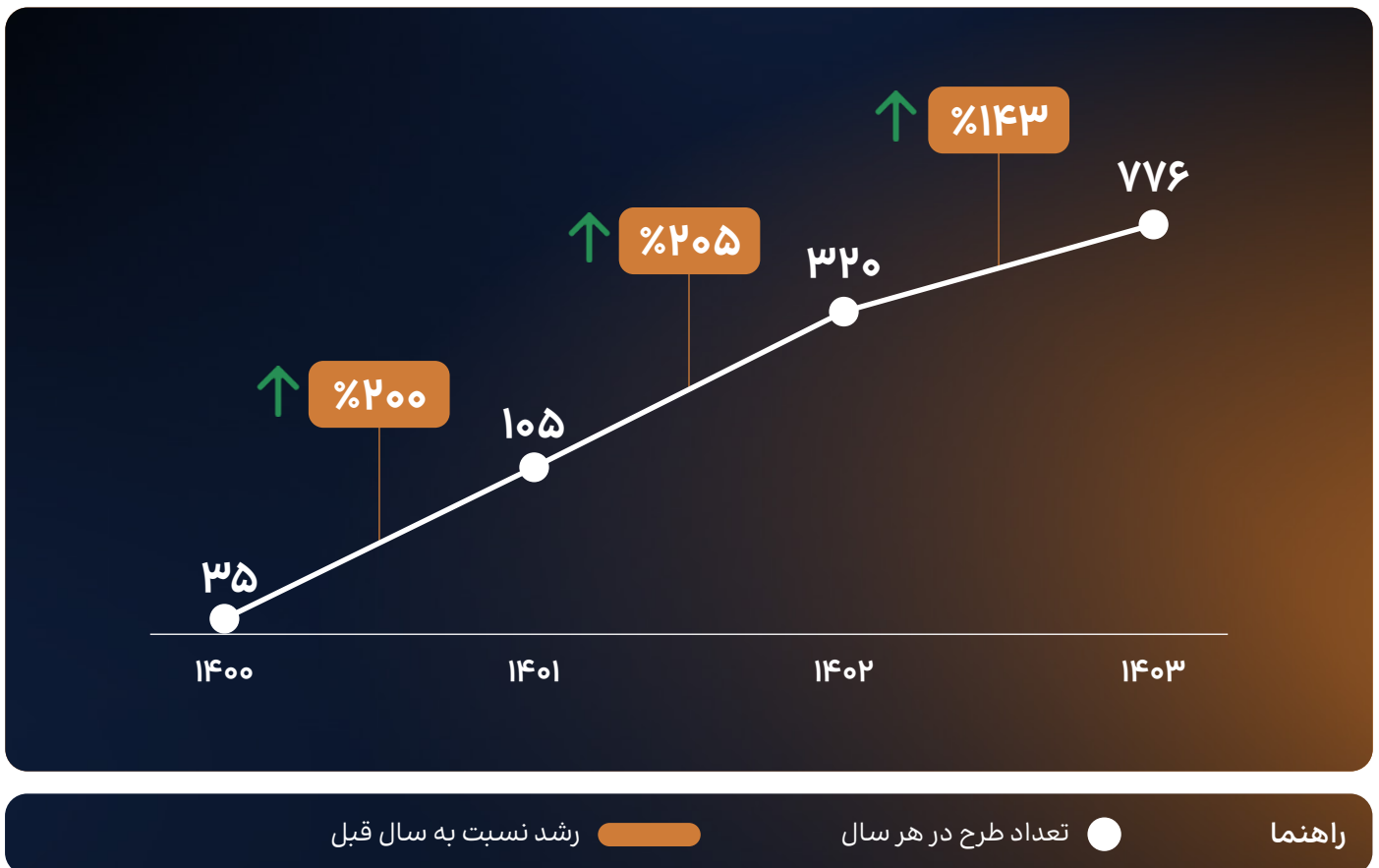
مقایسه بازدهی بازارهای مختلف سرمایه گذاری - ۱۴۰۳

* میانگین بازدهی طرح های تأمین مالی جمعی، صندوق های درآمد ثابت و صندوق های سهامی

رشد حداقل ۲ برابری سالانه تعداد طرح‌ها در ۴ سال اخیر

تعداد طرح‌های ثبت‌شده* در سکوه‌های تأمین مالی جمعی
مبتنی بر بدهی - ۱۳۹۹ تا ۱۴۰۳

سجاد وکیلی
مدیرعامل حلال فاند

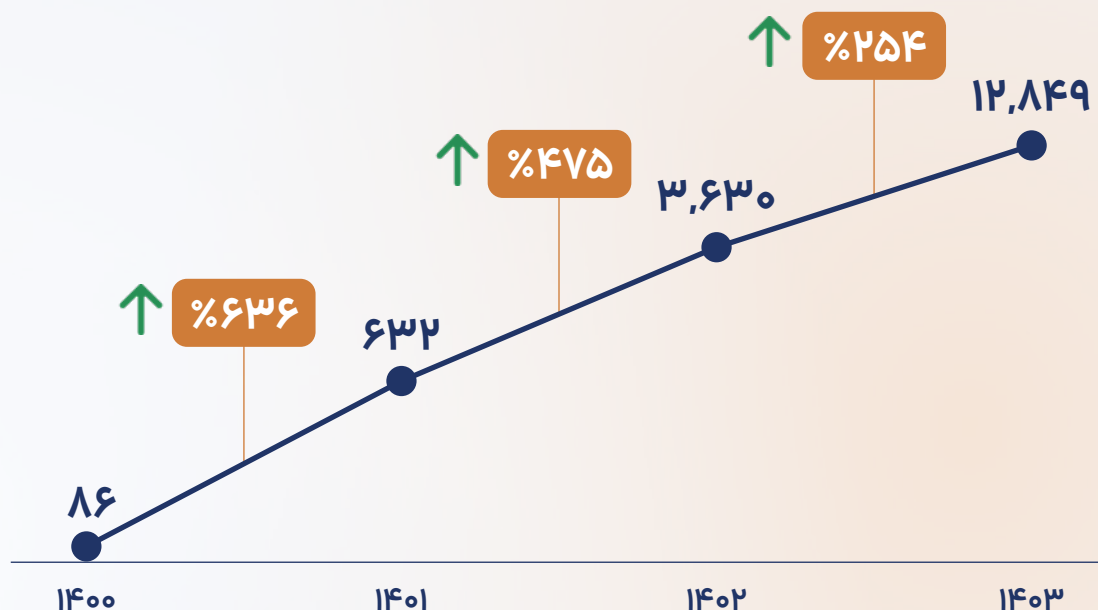
اقبال به تأمین مالی جمعی در سال ۱۴۰۲

در سال ۱۴۰۲، در پی سیاست‌های انقباضی بانک مرکزی در اعطای تسهیلات از طریق بانک‌ها و افزایش نیاز کسب‌وکارها به سرمایه، تقاضا برای تأمین مالی جمعی افزایش یافت.

* شامل طرح‌هایی می‌شود که در همان سال شروع به جمع‌آوری وجوه کرده‌اند.

بیش از ۱۷ هزار میلیارد تومان جذب سرمایه در ۴ سال اخیر

مبلغ سرمایه جذب شده* توسط سکوهاهای تأمین مالی جمعی
مبتنی بر بدهی - ۱۳۹۹ تا ۱۴۰۳

رشد نسبت به سال قبل

سرمایه جذب شده در هر سال (میلیارد تومان)

راهنما

ورود بانکها به بازار تأمین مالی جمعی از طریق واسطه‌ها

براساس یافته‌ها، بانکها به واسطه جذابیت سود پیش‌بینی‌شده بالاتر و معافیت مالیاتی، بخش کوچکی از منابع خود را از طریق واسطه‌ها به صنعت تأمین مالی جمعی منتقل کرده‌اند؛ با این حال، از لحاظ حجم تأمین مالی نقش پررنگی در بازار ندارند.

* شامل طرح‌هایی می‌شود که در همان سال شروع به جمع‌آوری وجوه کرده‌اند.

بازار رقابتی بدون رهبر؛ سهم حدودی ۱۴٪ هم آفرین و آی بی کراد - ۱۴۰۳

📊 معیار تعیین سهم بازار بازیگران: مبلغ سرمایه جذب شده

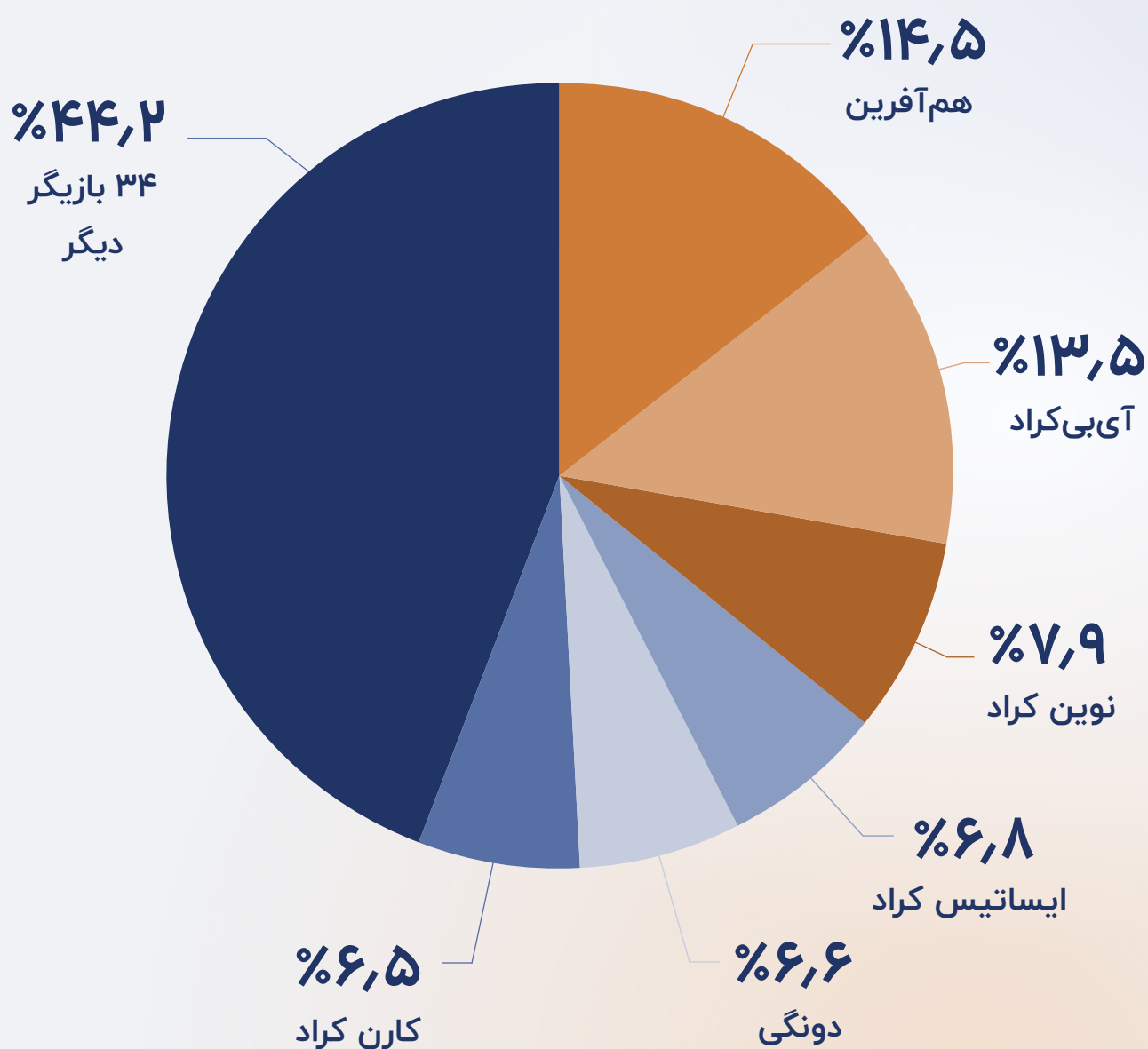

برآورد سهم بازار بر اساس تجميع اطلاعات طرح‌هایی انجام شده است که فرایند جمع‌آوری وجوه آن‌ها در سال ۱۴۰۳ آغاز شده است.

براساس متد کاتلر-کلر (Kotler-Keller)

حدود ۵۶٪ سرمایه جذب شده در دست ۶ سکوی کلیدی

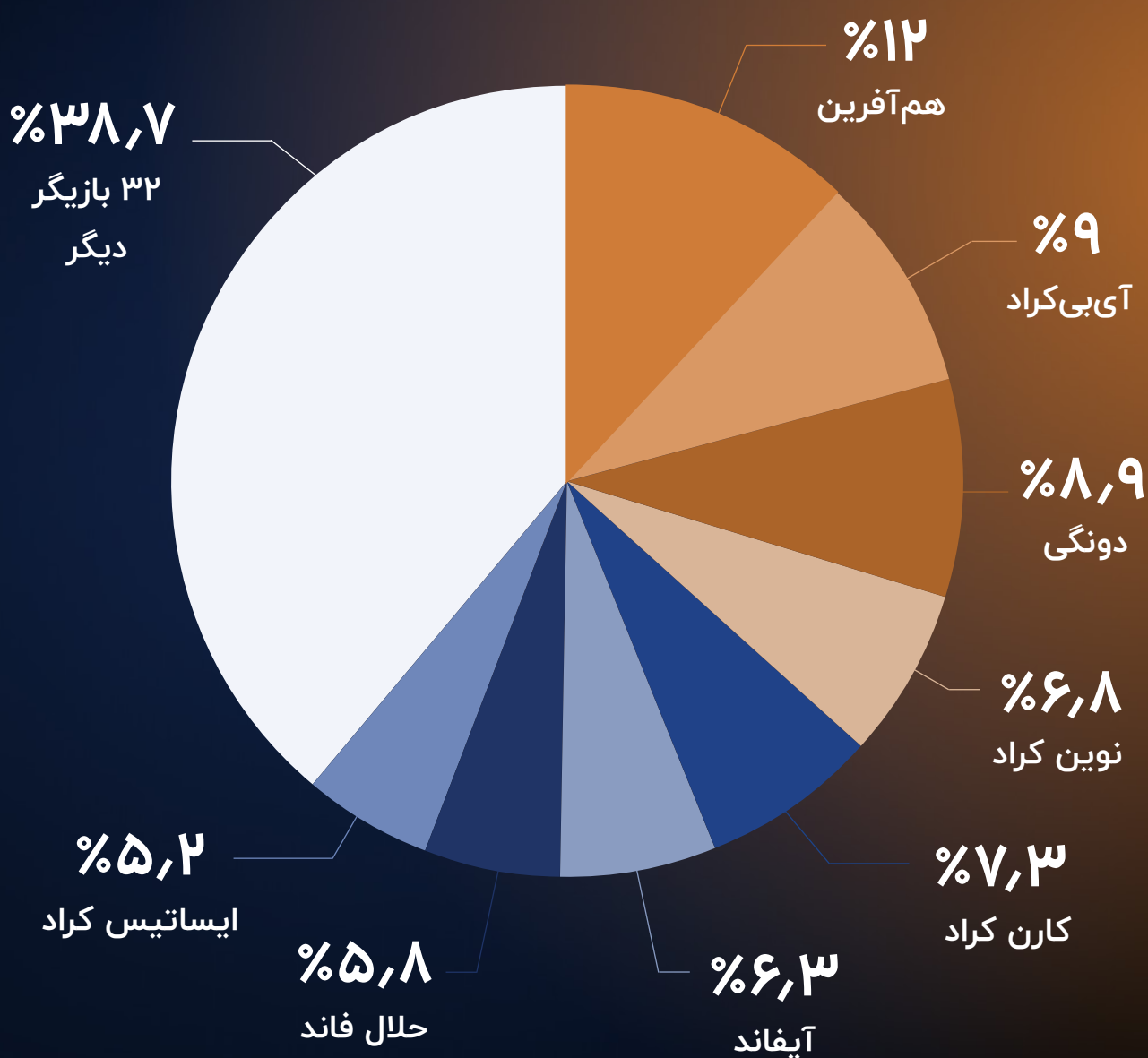
توزیع مبلغ سرمایه جذب شده در سکوهای تأمین مالی
جمعیتی مبتنی بر بدهی - ۱۴۰۳

نمودار فوق شامل طرحهایی می شود که در سال ۱۴۰۳ شروع به جمع آوری وجوه کرده اند.

پراکندگی تعداد طرح‌ها در سکوهای متعدد با سهم ۶۱٪ بازیگران بزرگ

توزیع تعداد طرح‌های ثبت‌شده در سکوهای تأمین مالی
جمع‌آوری مبتنی بر بدهی - ۱۴۰۳

نمودار فوق شامل طرح‌هایی می‌شود که در سال ۱۴۰۳ شروع به جمع‌آوری وجوه کرده‌اند.

گذار از پلتفرم‌های مبتنی بر خیریه به تأمین مالی قانونمند و بدهی‌محور

پایه‌گذاری تأمین مالی جمعی با سکوهای مبتنی بر خیریه

اوایل دهه

۱۳۹۰

- آغاز تأمین مالی جمعی در ایران با روش مبتنی بر خیریه (فاندوران، دونیت و حامی جو)

تثبیت چارچوب قانونی و شروع فعالیت رسمی سکوها

اواخر دهه

۱۳۹۰

- تصویب دستورالعمل تأمین مالی جمعی توسط شورای پول و اعتبار، و شورای عالی بورس
- تصویب دستورالعمل انتقال گواهی شراکت توسط سازمان بورس برای معاملات ثانویه
- تعیین سازمان فرابورس به عنوان نهاد ناظر سکوهای تأمین مالی جمعی
- شروع به کار حلال‌فاند پیش از صدور مجوز رسمی
- اعطای نخستین مجوزهای رسمی به دونگی، کارن کراد و هم‌آفرین
- جذب سرمایه اولین طرح به روش مبتنی بر بدهی

نهادسازی و رشد کمی و کیفی سکوهای تأمین مالی جمعی

اوایل دهه

۱۴۰۰

- تشکیل کمیسیون تأمین مالی جمعی در سازمان نظام صنفی رایانه‌ای تهران
- جذب سرمایه برای بیش از ۱۰۰ طرح در سال ۱۴۰۱
- گذر از مرز ۱۰۰۰ میلیارد تومان سرمایه جذب‌شده در سال ۱۴۰۲
- محدودسازی سقف پذیرش طرح‌های باز* سکوها تا ۲۰ برابر سرمایه ثبتي
- صدور مجوز برای ۱۹ سکوی تأمین مالی جمعی در سال ۱۴۰۳

تنظیم‌گری و محدودیت‌های جدید در تأمین مالی جمعی

سال

۱۴۰۴

- ایجاد محدودیت در نوع و نحوه تبلیغات برای سکوهای تأمین مالی جمعی
- اعمال محدودیت در تواتر پرداخت سود به سرمایه‌گذاران
- الزام به دریافت ضمانت‌نامه تعهد پرداخت بانکی
- راه‌اندازی تابلو اوراق بدهی در بازار توافقی فرابورس

سال

۱۴۰۴

محدودیت‌های نظارتی مانع رشد بازار تأمین مالی جمعی

در سال ۱۴۰۳، نهادهای نظارتی با اعمال محدودیت‌های قانون‌گذاری بر صدور ضمانت‌نامه‌های تعهد پرداخت و سرمایه‌گذاری توسط بانک‌ها، توسعه صنعت تأمین مالی جمعی را با موانع جدی مواجه کردند.

* تعداد طرح‌های همزمان که در حال جمع‌آوری وجوه و تأمین مالی بوده و مهلت آن‌ها به پایان نرسیده است.

جامعه هدف: سرمایه‌گذاران حقیقی و حقوقی به دنبال ریسک متوسط و بازدهی بالاتر از بانک

حقیقی

- اشخاص حقیقی با سرمایه خرد
- سرمایه‌گذاران متمایل به تنوع‌بخشی سبد سرمایه‌گذاری
- سرمایه‌گذاران سابق در سپرده بانکی و صندوق درآمد ثابت با ریسک‌پذیری متوسط

حقوقی

- شرکت‌های به دنبال معافیت مالیاتی
- شرکت‌های دارای رسوب منابع مالی
- شرکت‌های با اهداف مشخص سرمایه‌گذاری
- شرکت‌های متمایل به تنوع‌بخشی به سبد سرمایه‌گذاری

سرمایه‌گذار

سرمایه‌پذیر

- شرکت‌های نیازمند سرمایه در گردش
- شرکت‌های با گردش سرمایه بالا
- شرکت‌های نیازمند سرمایه برای توسعه کسب‌وکار
- شرکت‌های تولیدی، صنعتی، بازرگانی، دانش‌بنیان و فناوری

مزیت تأمین مالی سریع‌تر برخی از سکوها با دسترسی به سرمایه‌گذار حقوقی

برخی از سکوها دارای پشتوانه نهادهای مالی مانند آی‌بی‌کراد، کاریزما کراد و ایساتیس کراد، با اتکا به مشتریان حقوقی شرکت مادر، سرمایه مورد نیاز طرح‌ها را نسبت به سایر سکوها در زمان کوتاه‌تری جمع‌آوری می‌کنند.

سید سیاوش میرحسینی

مدیرعامل هم‌آفرین

تنوع‌بخشی به تضامین راهکار رفع موانع پیش روی سرمایه‌پذیران

با توجه به محدودیت بانک‌ها در صدور ضمانت‌نامه، پذیرش تضامین متنوع نظیر دارایی‌های مالی، فیزیکی، ناملموس و معنوی می‌تواند موانع جذب سرمایه و انتشار طرح‌ها را کاهش دهد.

تفاوت معنادار میانگین مبلغ و تعداد سرمایه‌گذاران هر طرح در برخی سکوها

مقایسه سکوهای کلیدی تأمین مالی جمعی - ۱۴۰۳

نام سکو	مبلغ سرمایه جذب شده (میلیارد تومان)	تعداد طرح	میانگین پیش‌بینی سود	میانگین تعداد سرمایه‌گذاران (نفر)	میانگین جذب سرمایه هر طرح (میلیارد تومان)	میانگین مبلغ هر سرمایه‌گذاری (میلیون تومان)
هم‌آفرین 	۱,۸۵۷	۹۳	%۴۱/۳	۳۰۰	۲۰	۶۶/۵
آی‌بی‌کراذ 	۱,۷۳۸	۷۰	%۳۳/۹	۵۳	۲۴/۸	۴۶۷
نوین کراذ 	۱,۰۱۶	۵۳	%۴۴/۲	۱۰۸	۱۹/۲	۱۷۷/۷
ایساتیس کراذ 	۸۷۳	۴۴	%۴۳/۶	۶۷	۱۹/۸	۲۹۵/۶
دونگی 	۸۵۰	۶۹	%۴۴/۴	۱۶۹	۱۲/۳	۷۲/۹
کارن کراذ 	۸۳۸	۵۷	%۴۳/۸	۱۰۵	۱۴/۷	۱۴۰/۲

جذابیت بیشتر سکوها با سود پیش‌بینی شده پایین‌تر برای سرمایه‌پذیرها

نرخ سود پیش‌بینی شده پایین‌تر برخی از سکوها مانند آی‌بی‌کراذ، برای شرکت‌های سرمایه‌پذیر جذاب‌تر است؛ اما نسبت به سایر سکوها، صف بررسی طولانی‌تری برای پذیرش طرح‌ها دارند.

این جدول تنها سکوهای با حداقل ۸۰۰ میلیون تومان سرمایه جذب شده در سال ۱۴۰۳ را شامل می‌شود. داده‌های جدول مربوط به طرح‌های ثبت شده در سازمان فرابورس با تاریخ آغاز جمع‌آوری وجوه در سال ۱۴۰۳ است.

الزامات محدودکننده سد توسعه، نوآوری و رقابت

بررسی شدت رقابت در بازار سکوی تأمین مالی جمعی - ۱۴۰۳

خیلی زیاد زیاد متوسط کم خیلی کم

راهنما

براساس مدل پنج نیروی پورتر (Porter's Five Forces)

تحلیل تفصیلی ساختار رقابت بازار سکوی تأمین مالی جمعی

عدم وجود موانع قانونی خاص، نیاز اندک به سرمایه اولیه و دانش فنی، نوپایی صنعت و پتانسیل رشد بالا تهدید ورود بازیگران جدید را خیلی زیاد کرده است.

تهدید ورود
بازیگر جدید
خیلی زیاد

سرمایه‌پذیر:

تهدید متوسط تسهیلات بانکی،
بازار سرمایه و بازار آزاد

سرمایه‌گذار:

تهدید زیاد رمزارزها، طلا، بورس،
دلار و توکن‌های دارایی‌محور

تهدید
راهکارهای
جایگزین
متوسط

سرمایه‌گذاران به دلیل تعدد سکوها و تنوع راهکارهای جایگزین قدرت چانه‌زنی زیادی دارند.

قدرت چانه‌زنی
تأمین‌کنندگان
زیاد

سرمایه‌پذیران به دلیل محدودیت منابع و دسترسی پایین به راهکارهای جایگزین، الزامات سکوها را می‌پذیرند و قدرت چانه‌زنی خیلی کم است.

قدرت چانه‌زنی
مشتریان
خیلی کم

سکوها در جذب سرمایه‌پذیر و سرمایه‌گذار به دلیل الزامات و قوانین محدودکننده رقابت متوسطی دارند. سکوهای پیشرو با ارائه شرایط خاص به سرمایه‌پذیران رقابت بیشتری دارند.

شدت رقابت
بین بازیگران
متوسط

اوراق بدهی فرابورس و بی‌ثباتی اقتصاد، نقطه عطف در موازنه قدرت چانه‌زنی

کاهش قدرت چانه‌زنی سرمایه‌پذیران و سرمایه‌گذاران در نیمسال اول ۱۴۰۴

در سال ۱۴۰۳، قدرت چانه‌زنی سرمایه‌گذاران به واسطه تعدد سکوها و راهکارهای جایگزین، زیاد و سرمایه‌پذیران به دلیل محدودیت در تأمین مالی، خیلی کم بود. در نیمسال اول ۱۴۰۴ و تحت تأثیر شرایط اقتصادی، ابهام بازار و عرضه خصوصی اوراق کوتاه‌مدت در تابلو اوراق بدهی بازار توافقی فرابورس، قدرت چانه‌زنی سرمایه‌گذاران به سطح متوسط و سرمایه‌پذیران به کم تغییر یافت.

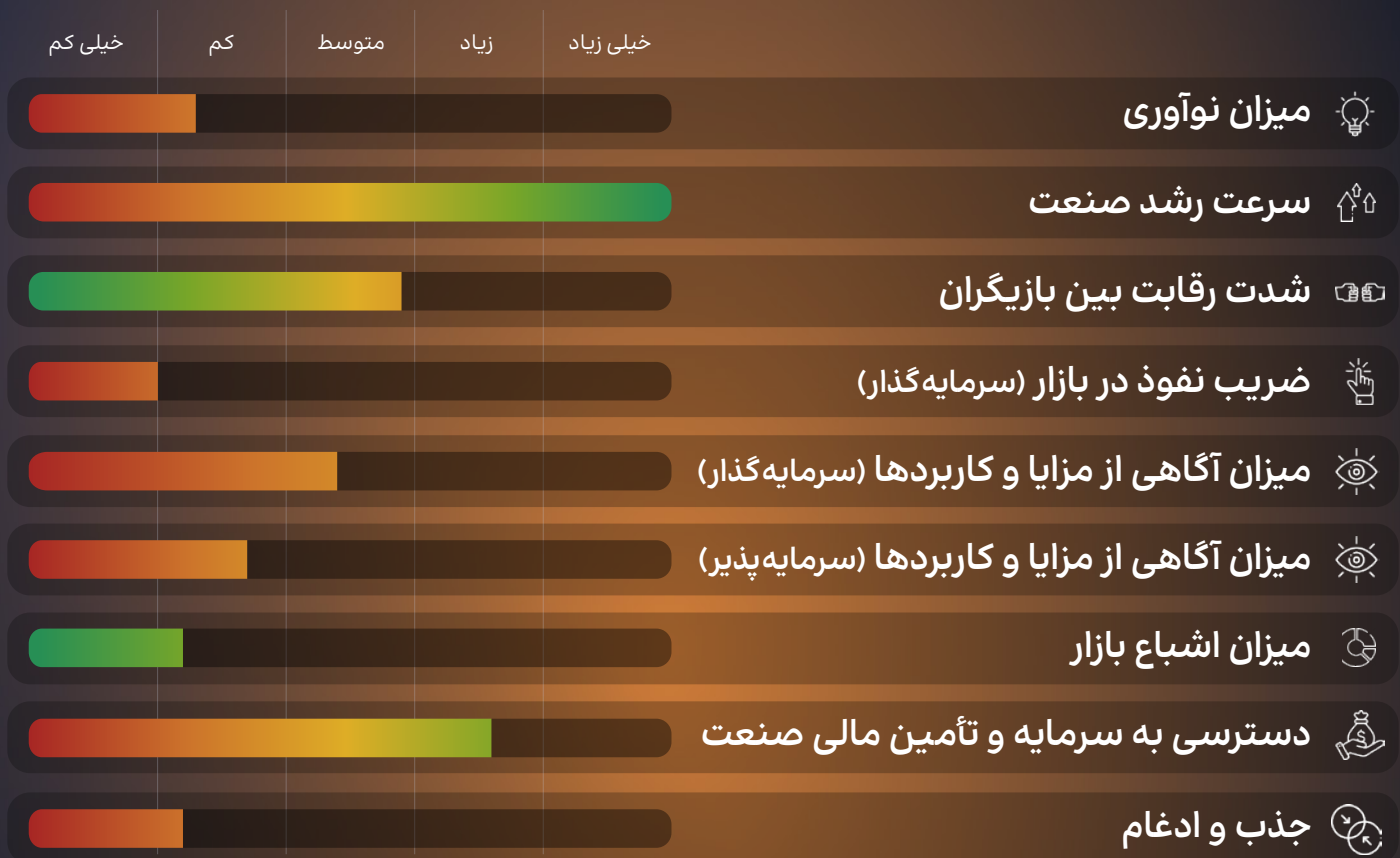

تابلو اوراق بدهی بازار توافقی فرابورس؛ رقیب جدید تأمین مالی جمعی

در مرداد ۱۴۰۴، تابلوی اوراق بدهی در بازار توافقی فرابورس به عنوان ابزار جدید تأمین مالی کوتاه‌مدت راه‌اندازی شد. عرضه اوراق کوچک و کوتاه‌مدت در این بازار بدون نیاز به ضامن بانکی، مشاور پذیره‌نویسی یا بازارگردان، به واسطه کاهش زمان و هزینه انتشار جذابیت بالایی برای سرمایه‌پذیران نیازمند سرمایه در گردش دارد.

رشد بیش از ۳ برابری حجم سرمایه جذب شده؛ تأمین مالی جمعی در فاز جهش

بررسی عوامل اثرگذار بر چرخه عمر صنعت تأمین مالی جمعی - ۱۴۰۳

❗ موانع افزایش ضریب نفوذ؛ آگاهی، نقدشوندگی و ریسک ذاتی

تعداد سرمایه‌گذاران حقیقی در این بازار حداکثر ۶۰ هزار نفر تخمین زده می‌شود. آگاهی پایین از این راهکار سرمایه‌گذاری، نقدشوندگی پایین ناشی از طرح‌های یک‌ساله و ریسک ذاتی بالاتر، ضریب نفوذ را محدود کرده است.

آگاهی از ریسک‌پذیری و بازدهی؛ پیش‌شرط رشد پایدار تأمین مالی جمعی

بررسی چرخه عمر صنعت تأمین مالی جمعی - ۱۴۰۳

صنعت تأمین مالی جمعی

دوره جنینی

دوره رشد

دوره بلوغ

دوره افول

مزیت سرعت در تأمین مالی و بازدهی بیشتر از تورم

صنعت تأمین مالی جمعی با اتکا بر تأمین مالی سریع برای سرمایه‌پذیران، بازدهی بالاتر از تورم برای سرمایه‌گذاران و رقابت متوسط بازیگران، در مراحل اولیه رشد قرار دارد.

امیرحسین محمدی

هم‌بنیان‌گذار و مدیر امور مشتریان سابق دونگی

ضرورت آگاهی سرمایه‌گذاران از ریسک و بازدهی

تأمین مالی جمعی دارای ریسکی ذاتی است و اصلاح قراردادها یا سخت‌گیری در تضامین ماهیت آن را تغییر نمی‌دهد. سرمایه‌گذاران باید با آگاهی کامل از ریسک و بازدهی از این ابزار استفاده کنند.

“

بازار معاملات ثانویه و ورود نهادهای مالی، دگرگونی ساختار تأمین مالی

مسیر رشد پایدار تأمین مالی جمعی با حمایت نهادهای مالی و بانکها

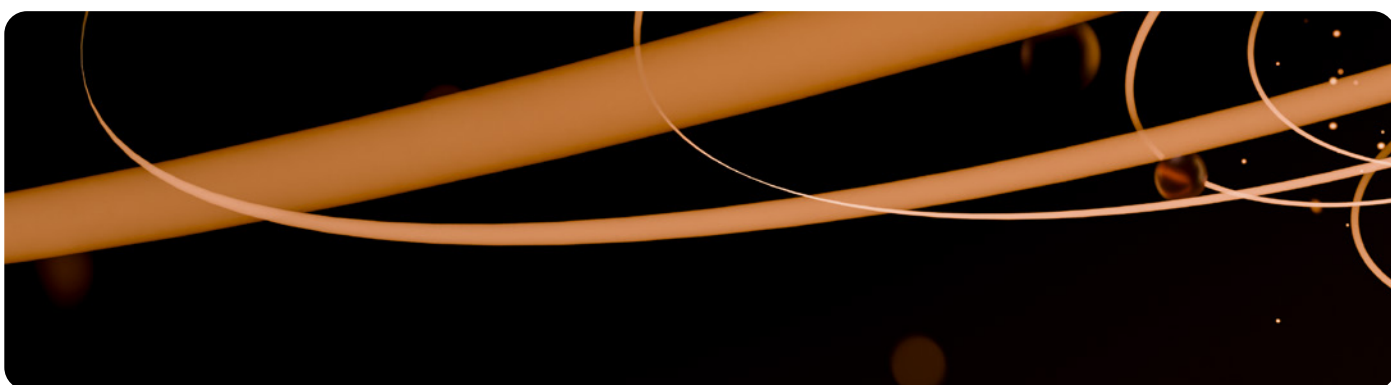
امیرحسین محمدی

هم‌بنیان‌گذار و مدیر امور مشتریان سابق دونگی

پشتوانه نهادهای مالی؛ پیشران اعتماد و توسعه سکوها

سکوه‌های تأمین مالی جمعی برای رشد و پایداری، به پشتوانه نهادهای مالی نیاز دارند؛ این پشتوانه هم موجب جلب اعتماد سرمایه‌گذاران می‌شود، و هم با هدف نهادهای مالی برای ایجاد سوپرمارکت مالی و تکمیل زنجیره ارزش آنها هم‌راستا است.

محمد مهدی سالاری

مدیرعامل اینوستوران

ورود بانکها؛ اهرم توسعه و نوآوری در تأمین مالی جمعی

بانک‌ها با هدف کاهش ریسک و دسترسی به بازارهای جدید، به تأمین مالی جمعی علاقه‌مند شده‌اند و در دو سال آینده نقش پررنگ‌تری در این حوزه ایفا خواهند کرد. این همکاری می‌تواند موجب توسعه کسب‌وکارها و نوآوری‌های مالی شود.

محدودیت‌های قانون‌گذار، مهم‌ترین چالش صنعت تأمین مالی جمعی

عوامل محدودکننده بازار سکوی تأمین مالی جمعی - ۱۴۰۴

نام عامل	میزان اثرگذاری	میزان عدم قطعیت
محدودیت‌های قانونی فرابورس و بانک مرکزی 		
اثربخشی از بازارهای جایگزین 		
نوسانات نرخ ارز 		
ریسک افزایش نرخ نکول 		

سیاست‌های نظارتی و تنظیم‌گری سخت‌گیرانه؛ بازدارنده توسعه بازار

محدودیت‌های قانونی فرابورس و بانک مرکزی

فرابورس

- تعیین کارمزد دستوری
- محدودیت بر نوع تضامین
- محدودیت حوزه فعالیت سرمایه‌پذیران
- الزامات کفایت سرمایه نسبت به سرمایه ثبتی
- سقف‌گذاری در حجم تأمین مالی

بانک مرکزی

- محدودیت بر صدور ضمانت‌نامه‌های بانکی
- فشار بر تعیین سود پیش‌بینی‌شده طرح‌ها

سید سیاوش میرحسینی

مدیرعامل هم‌آفرین

ریسک تعارض منافع در سایه وحدت مرجع مجوزدهی

با توجه به شباهت «اوراق بدهی ویژه بنگاه‌های کوچک و متوسط» با «تأمین مالی جمعی» و وحدت مرجع صدور مجوز (فرابورس ایران)، احتمال بروز تعارض منافع در نظارت و سیاست‌گذاری وجود دارد. هم‌پوشانی این نقش‌ها می‌تواند بی‌طرفی رگولاتوری و شرایط رقابتی بازار را تحت‌تأثیر قرار دهد. ازاین‌رو، تقویت سازوکارهای شفافیت و مدیریت تعارض منافع ضروری به نظر می‌رسد.

نوسانات ارزی و بازارهای جایگزین؛ تهدید خروج سرمایه‌گذاران و کاهش تعداد طرح‌ها

نوسانات نرخ ارز

نوسانات نرخ ارز با هدایت سرمایه‌گذاران به بازارهای نقدشونده‌تر و ایجاد ابهام در فعالیت اقتصادی سرمایه‌پذیران، مشارکت در سکویای تأمین مالی جمعی را کاهش می‌دهد.

اثربخشی از بازارهای جایگزین

- سپرده بانکی و صندوق‌های درآمد ثابت با سود قطعی کمتر، ریسک کمتر و نقدشوندگی بیشتر
- سهام، طلا، دلار و رمزارز با سود غیرقطعی بیشتر، ریسک و نقدشوندگی بالاتر

نوید نیک‌پی

مدیر ارشد اجرایی سابق زیما

آسیب‌پذیری سکوها از واکنش سرمایه‌گذاران به بازدهی بازارهای جایگزین

افق یک‌ساله و بلوکه‌شدن سرمایه، ریسک نوسانات بازارهای جایگزین را حذف نمی‌کند، بلکه آن را به مرحله تصمیم‌گیری برای سرمایه‌گذاری در طرح‌های تأمین مالی جمعی منتقل می‌کند. هر زمان که بازارهای جایگزین بازدهی جذاب‌تری ارائه می‌دهند، بازده مورد انتظار سرمایه‌گذار بالا رفته و کاهش جریان ورودی سرمایه منجر به تضعیف جایگاه تأمین مالی جمعی در سبد سرمایه‌گذاران می‌شود.

ضرورت پذیرش ریسک نکول تأمین مالی جمعی در ازای بازدهی بالاتر

ریسک افزایش نرخ نکول

- ناتوانی سرمایه‌پذیر در بازپرداخت در شرایط رکود اقتصادی و نرخ بهره بالا
- حساسیت قانون‌گذار و ایجاد محدودیت‌های جدید

مرتضی باقری

مدیرعامل سابق آی‌بی‌کرا

از لغو مجوز تا بی‌اعتمادی بازار؛ پیامدهای افزایش نکول

افزایش نرخ نکول سرمایه‌پذیر در بازپرداخت اصل سرمایه و سود پیش‌بینی‌شده، حساسیت قانون‌گذار را افزایش می‌دهد و ممکن است به لغو مجوز سکوها منجر شود؛ روندی که نگاه مثبت به تأمین مالی جمعی را تضعیف می‌کند.

سواد مالی و پذیرش ریسک؛ پیش‌شرط مشارکت در تأمین مالی جمعی

ریسک نکول از ریسک‌های ذاتی مشارکت در طرح‌های تأمین مالی جمعی است. ارتقای آگاهی و سواد مالی سرمایه‌گذاران، زمینه پذیرش آگاهانه ریسک بالاتر در قبال بازدهی بیشتر را فراهم می‌کند.

نرخ سود دستوری و سیاست انقباضی بانک مرکزی، پیشران تقاضا برای تأمین مالی جمعی

عوامل پیشران بازار سکوی تأمین مالی جمعی - ۱۴۰۴

نام عامل	میزان اثرگذاری	میزان عدم قطعیت
سیاست انقباضی بانک مرکزی در اعطای تسهیلات 	خیلی زیاد خیلی کم	خیلی زیاد خیلی کم
نرخ سود پایین و دستوری سپرده بانکی 	خیلی زیاد خیلی کم	خیلی زیاد خیلی کم
تورم 	خیلی زیاد خیلی کم	خیلی زیاد خیلی کم

نرخ سود سپرده پایین و دستوری

نرخ سود سپرده بانکی پایین و دستوری موجب کاهش جذابیت سپرده‌گذاری در بانک شده و به دنبال آن، اقبال سرمایه‌گذاران به تأمین مالی جمعی افزایش یافته است.

شکل‌گیری بازار ثانویه؛ افزایش جذابیت سرمایه‌گذاری و نقدشوندگی تأمین مالی جمعی

سیاست انقباضی بانک مرکزی در اعطای تسهیلات

سیاست انقباضی بانک مرکزی در کنترل ترازنامه بانک‌ها و محدودسازی اعطای تسهیلات، دسترسی کسب‌وکارها به منابع بانکی را کاهش داده و تأمین مالی جمعی به‌عنوان گزینه جایگزین با رشد تقاضا مواجه شده است.

سجاد وکیلی

مدیرعامل حلال فاند

تأمین مالی جمعی، جایگزینی جذاب در بازار تأمین مالی

صنعت تأمین مالی جمعی در حال سهم‌گیری از بانک‌ها و بازار آزاد در تأمین سرمایه است؛ به‌دلیل سرعت بالاتر تأمین مالی در مقایسه با تسهیلات بانکی و نرخ تأمین مالی پایین‌تر نسبت به بازارهای غیررسمی، به گزینه‌ای جایگزین و جذاب تبدیل شده است.

افشین سامانی

مدیر اجرایی گلرنگ کراد

افزایش نقدشوندگی با شکل‌گیری بازار ثانویه

شکل‌گیری بازار ثانویه باعث افزایش نقدشوندگی در این صنعت شده و موجب اقبال بیشتر سرمایه‌گذاران و پیشران رشد صنعت خواهد شد.

هدایت حدود ۱۳ هزار میلیارد تومان سرمایه به بازارهای مولد و شفاف‌سازی بازار تأمین مالی

ارتقای شمولیت مالی و عدالت سرمایه‌گذاری

- حفظ ارزش دارایی حدود ۶۰ هزار سرمایه‌گذار
- افزایش تنوع و دسترسی به فرصت‌های سرمایه‌گذاری

تسهیل تأمین مالی کسب‌وکارها

- افزایش دسترسی بیش از ۵۰۰ کسب‌وکار کوچک و متوسط به منابع مالی
- تنوع‌بخشی راهکارهای تأمین مالی
- هدایت سرمایه‌های خرد به پروژه‌های مولد
- پیشگیری از تعطیلی یا رکود کسب‌وکارها

بهبود شفافیت و سلامت نظام مالی

- ارتقای شفافیت در فرایند تأمین مالی و جذب سرمایه
- کاهش زمینه‌های فساد و رانت در فرایند تأمین مالی

دو عامل کلیدی مؤثر بر آینده صنعت سکوی تأمین مالی جمعی با اثرگذاری و عدم قطعیت بالا

سناریوهای آینده بدون در نظر گرفتن شرایط جنگ و بر پایه وضعیت فعلی کشور ترسیم شده‌اند. به علاوه، به جای تکیه بر متغیرهای کلان اقتصادی و سیاسی، تمرکز بر عوامل نزدیک‌تر و مستقیم‌تر بر صنعت بوده است.

رویکرد تنظیم‌گری بانک مرکزی و فرابورس

تنظیم‌گری غیرتوسعه‌محور

- مقررات سخت‌گیرانه و مداخله‌گر در جزئیات مدل کسب‌وکار
- محدودسازی نوآوری (ممانعت از طراحی ابزارهای جدید)
- نظارت سلیقه‌ای و ابهام در تفسیر مقررات

تنظیم‌گری توسعه‌محور

- مقررات تسهیل‌گر و تمرکز بر چارچوب‌های کلان مدل‌های کسب‌وکار و قیمت‌گذاری
- حمایت از نوآوری و تنوع ابزارها (تشکیل بازار ثانویه، تنوع تضامین و مدل‌های تأمین مالی و...)
- نظارت مبتنی بر مکانیزم‌های شفاف

سواد مالی و درک ریسک سرمایه‌گذاران

سواد مالی و درک ریسک پایین

- درک محدود از ماهیت ریسک و بازده
- تمرکز بر رفتار هیجانی و کوتاه‌مدت
- تمایل پایین به مشارکت و تمرکز بر ابزارهای سنتی سرمایه‌گذاری

سواد مالی و درک ریسک بالا

- درک واقع‌بینانه از ریسک و بازده
- استفاده از تأمین مالی جمعی به عنوان بخشی از پورتفوی شخصی
- اقبال به طرح‌های نوآورانه با تضامین متنوع و نگاه بلندمدت به سرمایه‌گذاری

سناریوهای پیش روی صنعت سکوی تأمین مالی جمعی - ۱۴۰۸

دو عامل کلیدی مؤثر بر صنعت سکوی تأمین مالی جمعی با
میزان اثرگذاری و عدم قطعیت بالا

سواد مالی و درک ریسک سرمایه‌گذاران

رویکرد تنظیم‌گری بانک مرکزی و فرابورس

سواد مالی و درک
ریسک بالا

رشد بازار زیرزمینی
و ربح

رشد بازارهای غیررسمی و
واسطه‌گری، انتقال سرمایه به
مسیرهای ربح‌محور

بلوغ و نفوذ تأمین
مالی جمعی

انتقال سرمایه به بازارهای مولد و
اقتصاد واقعی، مشارکت گسترده
و آگاهانه سرمایه‌گذاران

حذف ابزار تأمین
مالی جمعی

توقف کامل پلتفرم‌ها، حذف تنها
مسیر موجود برای تأمین مالی
کسب‌وکارهای کوچک و متوسط

ابزار تخصصی برای
سرمایه‌گذار حرفه‌ای

سهم بالای سرمایه‌گذاران حرفه‌ای،
تأمین مالی برای بازارهای خاصی،
سهم بیشتر سرمایه‌گذاران حقوقی

سواد مالی و درک
ریسک پایین

تنظیم‌گری
غیرتوسعه‌محور

توسعه‌محور
تنظیم‌گری

مقایسه چهار سناریو پیش روی صنعت سکوی تأمین مالی جمعی - ۱۴۰۸

حذف ابزار تأمین مالی جمعی	رشد بازار زیرزمینی و ربح	ابزار تخصصی برای سرمایه گذار حرفه ای	بلوغ و نفوذ تأمین مالی جمعی	
غیر توسعه محور	غیر توسعه محور	توسعه محور	توسعه محور	تنظیم گری
پایین	بالا	پایین	بالا	سواد مالی و درک ریسک
۱	۲	۲/۵	۵	اندازه بازار
۲/۳	۲/۷	۳/۲	۴	رقابت
۱	۳	۲	۴/۷	تعداد سرمایه گذاران
۱/۳	۳/۳	۲/۷	۴/۷	تعداد سرمایه پذیران
۱	۱/۷۵	۲	۳/۵	سهم تأمین مالی جمعی از بازار تأمین مالی کشور
۱	۲	۳	۴/۷	میزان نوآوری
۱	۱	۴	۵	میزان نقدشوندگی
۵	۲	۲/۸	۱	فاصله نرخ تأمین مالی با نرخ بهره بانکی
مقیاس امتیازدهی ۱=بسیار کم ۲=کم ۳=متوسط ۴=زیاد ۵=بسیار زیاد				

شورای راهبری، مشارکت‌کنندگان و تیم تهیه گزارش

صنعت سکوی تأمین مالی جمعی

شورای راهبری و مشارکت‌کنندگان در تحقیق صنعت سکوی تأمین مالی جمعی

سجاد وکیلی

مدیرعامل حلال فاند

امیرحسین محمدی

هم‌بنیان‌گذار و مدیر امور
مشتریان سابق دونگی

مرتضی باقری

مدیرعامل سابق
آی بی کراد

سید سیاوش میرحسینی

مدیرعامل هم‌آفرین

افشین سامانی

مدیر اجرایی گلرنگ کراد

نوید نیک‌پی

مدیر ارشد اجرایی
سابق زیما

محمد مهدی سالاری

مدیرعامل اینوستوران

تیم تهیه گزارش صنعت سکوی تأمین مالی جمعی

رضا بهلولی

مدیر پروژه سلسله
گزارش‌های فین‌تک ایران

بهنام انصاری‌نیا

مدیر پروژه گزارش صنعت
سکوی تأمین مالی جمعی

محمدرضا ازلی صفت

بنیان‌گذار تکراسا اینسایت

حسین آزادبر

طراح محتوای بصری

آیسان عقیلی

مدیر طراحی سلسله
گزارش‌های فین‌تک ایران

TECHRASA. Insight

